

rōne pene aut verecūdie. sed respē dei offense. Et si non percipi-
pant coronam martirij tamen saluantur. Si autem dolent pp-
ter supplicij impatientes vel incontriti. vix sperandum est de
eis. Aut ex intensa cupiditate/quo ad illos q̄ occidūtur i bell'in-
iustis ex auaricia. vt oreb/zeb/zebee. ⁊ salmana z̄ qui dixerunt
bereditate possideam⁹ scūarium dei. ps̄. lxxxiij. vel p̄ recupan-
da terra scā/ ⁊ ad hoc etiam ptinet mors quam incurrūt munda-
ni violenta a latromb⁹ vel alijs. Aut ex immensa cecitate sciz in
infidelibus. De hoz numero erant pphete baal/ qui coram be-
lya incidebāt carnes suas lanceol in honorem baal. iij. R. xviij.
Aut postremo ex infusa charitate. Ad hebreos xj°. In occisio-
ne gladij mortui sūt. vt ysaias/ iheremias. ⁊ alij innumeri in no-
uo testamento/ hoc ducit ad celuz. Aug⁹ de cypriano martyre.
Ab inferiori accipit sūiam/ a supiori coronam. Quia igit inno-
tescit cui violente homo subijciē morti/ ne igit improuisus re-
periatur/ disponat domui sue qz moriet ⁊ non viuet.

¶ Cella tricesimaprima.

Ricesimāprimā cellam ingressus discipul⁹ vi-
dit in ipsius primo latere qualif aliqui deuoti
assiste bāt infirmo iacenti in lecto egritudinis.
In ij° exhortando amici fidelissimi infirmū
eūdē interrogabāt de diuersis. In iij. qual-
dam obseruaciones ⁊ solemnitates circa eun-
dem continuabāt. In quarto. idem infirm⁹ orōnes fundebat.
⁊ vbi eius vis deficiebat ab amicis auxiliabat. ¶ Remedijs ⁊
tra mortem subitanēam qualicūqz modo veloci calamo pactis/
jam de remedijs concernentib⁹ mortem naturalem restat decla-
rare. ¶ Primum latus ¶ Ideo circa huius celle pri-
mū latus notandum qd aliqui deuoti cuidam infirmo assiste bant/ q̄
uis enim laudabiliter quis conuerteretur a iuuentute inter bonos
tempe p̄speritatis/ tamen vtilissimū est habere bonos assiste-
tes tempe mortis. s. maxime necitatis. Cum sanctis quidem cō-
uersando sancti efficiuntur. iuxta ps̄ testimoniū. ⁊ Ambrosij i
quodam sermone. Socios tibi bonos cōiunge. quia si fueris so-

cuius conuersationis eris et virtutis puer. xiiij. **Q**ui cum sapientibus graditur sapiens erit. **M**alus societati bonorum inuoluitur aliquando propter bonos adeo periturus ut habet de zodomam et gomorram. **T**amen in mortis hora bonis circumdatus securiores efficitur et dyaboli praeas tunc maxime preminens facilius premis. **I**nde refert gregorius in dyalogis de quodam nequam in clauistro qui in agone constitutus maximam draconem aspexit ipsum cupientem deglutire dicens fratribus fugite fugite ne vos una mecum pereatis. **Q**ui tandem precibus religiosorum liberatus est ut ait in hoc opusculo patuit. **N**omine omnes apostoli ut feruolationi gloriosissime virginis marie interfuerunt. **E**t si obijciatur de beato augustino qui omnes excludi fecit praeter medicum et cibilatorem. **R**espondeo quod dato augustinus erit quisque contentus vel dicendum quod hoc fecit ut perfectus tanquam melius volens occupari contemplatione et quous per aliquos dies hoc fecerit tamen coram fratribus exalauit ut habetur in eius officio. **A**d infirmorum assistentiam nos admonet

Scripturae veritas **Q**uoad prius ecclesiam xviij. :
Scilicet **M**emborum unitas **N**on te pigeat visitare infirmos.
Virtutis integritas **m**os. et luce x. **S**amaritanus
mandauit stabulario curam habere hominis lesi vulneratque. **A**n
spondidit ei premium laboris. **D**e secundo quod christus caput nostrum
nosque ipsi membra et sicut unius membrorum imperfectum corpori
alteri compatiri sic et nos eadem ratione compati obligamur. **D**e
tercio virtus gratie et charitatis augetur. est enim opus misericordie et
sericordes iuxta magistri veritatis sententiam misericordiam consequen-
tur. ut mathei iiii. et ecclesiam vii. **N**on te pigeat visitare infirmos
Ex hoc enim in dilectione firmaberis et virtutis integritas in pro-
prij consecutione considerari poterit. ait enim iudex noster affuturus.
Infirmitus eram et visitasti me. **X**. **V**enite ergo benedicti
patris mei percipite regnum vobis paratum ab origine mundi. **M**at
xxv. **H**ec igitur visitatio potissima est inter opera misericordie corporalia
etiam spiritualia opera. scilicet **I**n eruditione/auisitatione/singulis exercitijs
adimplet circa infirmum **V**isitans debiles tales in omnibus
laborat. membris/oculis videndo horribilia/auribus audiendo la-
menta suspiriaque dolorosa. naso sentiendo fetorem. lingua infor-

mando et erudiendo. manib⁹ et pedibus administrando et laborando. **E**xemplum docet. **Q**ualit^r duo fr^{es} duo diuersa exerceuerunt opa. vnus seipsum castigationibus infestando/alter egris assistendo. **Q**uoniam quesitum fuisset a quodā patre religio/so quis meliora fecisset opa/ et plus haberet meriti. **R**espondit quod visitans infirmos alium multa consecutione premij excederet. **I**gitur hora tante necessitatis et periculositatis instāte debet vnus quisq³ fidelis caritatem suam ad proximū migraturū tāto feruentius habundantiusq³ ministrare. quantum tūc maior est indigentia et presertim omnis prelatus/aut eius vicari⁹/ad sibi commissos/ne ex negligentia sua ouis sibi credita ab infernalibus lupis crudelissimisq³ predonibus ac p^recacissimis fallacissimisq³ hostibus deuoretur. decipiatur/ac omniū creatori saluatori et animarum eternalit^r auferatur. **P**astor ergo vt custos et medicus animarū precipue curat adesse migraturo dummodo potest/pro quo rationem redditurus est. **E**t si non commode potest/cum summa diligentia disponat. vt deuote religioseq³ p^rone assistant. **H**ec vero necessitas fidelissimū p^rbat amicū. dū modo omnis salus plusq³ ouis vellus petitur. **F**elix ergo ille qui libenter deuoteq³ tali necessitati assistit.

¶ Secundum latus.

Circa secundū latus notandū quod assistentes hortabuntur in firmū iuxta **C**ancellarium et alios dicentes per talia verba vel equipollentia. **A**mice charissime considera nos omnes subiectos esse omnipotēti manu dei et eius volūtatī. cūctos reges principesq³ necario mori. **I**n mūdo enī more transeūtiū venim⁹ et peregrinoz/non vt maneam⁹/sed benefaciendo iⁿhehennā vitē et celi patriam acquiramus. **R**ecognosce diligenter cum grātū actione a deo tibi concessa beneficia quod tibi in hac hora extrema sui cognitionem tradidit. et mori inter xp^ristianos concessit. **N**ec te morte subitanea p^roccupauit. et p^r alijs bⁿeficijs infinitis creatione/recreatōe et gubernatōe sibi bⁿeficijs grās age. et ad infinitam miām dei confuge pro criminibus tuis veniam poscens. sollicitè agnosce te multa delicta commisisse. pro quibus etiam

penam magnam ferre deberes: Ideo mortis dolores patient accipe. deum rogans vt recipiat eos. p peccōz debitis penis. **A**lias pena mortis p impatientiam tibi dānatio erit hic in penam z in futuro p omnib⁹. **I**n hac hora meditare salutem tuā/qz nū q̄ fortassis in futurū ad hoc erit oportunitas. **R**elinque tempora que te non liberabūt ab inferis. te plena fide committe deo/ qui est omnipotentissimus sapientissim⁹ z misericordissim⁹ / et astantes roga. vt p te deum orent. talia similiaqz vba. pferent i firmo. z de necarijs exhortent infirmā/q̄ diu capax esse videbī f̄. speāliter vero admoneat vt nulle dyabolice suggestioni/ nulli mortifere temptationi p̄stet consensum. ymmo omnib⁹ illis viriliter reluctetur p passionem dñi nostri ihesu xpi. cuius meditatio temptationes dyabolicas pellit. **T**ren. **D**abis eis scutuz laborem tuuz. s. passionis ad defendēdū se contra tela inimici temptationū. **A**d hebre. xij. **R**ecogitate dñm ihesum qualem sustinuit aduersus semetipsum contradiōem. vt non fatigemini animis vestris deficientes. **F**igura fuit qñ ad aspectum serpentis eneī in palo erecti homines aspicientes saluabantur a morib⁹ pentū. i. demonū. sic pseruāt ne occidant hōies aspiciendo ad crucifixum mente/figuratur in serpente eneo. **N**umeri xxi. iō qz. puidendū est vt sancta crux tūc ante morientis oculos collocetur. z aqua bñdca super eū z vndiqz circa lectulū eius aspgatur. ¶ **P**rouidendū est vt aliquis tūc passionem xpi legat si tepus attuerit/ z symbolū fidei alta voce. sed et septem p̄i cū letanijs. cum ingenti deuotione legendi sunt. ¶ **C**irca vero interrogatoria egris pponenda spūalibus secularibus ve persona/ **A**ncelmus **C**ancellari⁹ pisiē. **N**yō. in disposito suo moriendi z alij satis conscribūt. et breuiter a migraturo querat. **T**u credis quicquid sacra scriptura z scā mat ecclesia docuit esse credendum? **Q**uo rīdente q̄ ymmo. **Q**uerat. tu doles q̄ dominum deum tuū vnq̄ offendisti/ z velles q̄ magis inde doleres? ex vera charitate z zelo iusticie/ non ex solo seruli timore? **Q**uo rīdente q̄ ymmo. **Q**uerat. tu petis tibi de omnib⁹ peccatis tuis ab infinita dei miscōia misericordissime indulgeri? **Q**uo rīdente q̄ ymmo. **Q**uerat. tu habes ppositū integrū nūq̄ peccādo

ceteros: et seruendi deo ppetue si ptigerit te sanari. **Q**uo mōdē,
 te q̄ ymmo. **A**ddatur/tu in hac hora recommēdas aīam tuam
 suo benignissimo ac fidelissimo creatori/et nunq̄ vis separi ab eo:
 et merito passiōis dñi nri ihesu ch̄risti op̄as saluari: et que a glo
 riosissima v̄gine maria/et a scō āgelo tuo/et ab omnib⁹ sanctis dī
 postolas in hoc tempore et ab omni hac tua necitate iuuari. et in
 oīm hoꝝ de quibus te interrogauī affectione ac fide cupis sepa
 ri a corpe: ac summo iudici p̄ntari. **Q**uo mōdē ymmo **P**er
 sona interrogans dicat. **E**t ego tibi et omēs qui assum⁹ commē/
 dam⁹ te infinite miscōie dei tui: vt ipse te defendere et saluare di
 gnetur/meritis dñi nostri ihesu xpi. vt tibi succurrant/et tuū sup
 pleant imp̄scūm. ac p̄cibus genitricis beatissime xp̄ifere v̄ginis
 marie: oīm q̄ scōꝝ et angeli tui/vt te circūdent/et incessant finalī
 terq̄ conferuent. **P**reterea sicut iam p̄tractum est breuī de fidei
 forma ammonitione/si temp⁹ congruū instaret, largius tamē est
 fidei actua⁹: p̄sulenda/spei deniq̄: necnon charitatis x̄. **D**e fide
 notandū q̄ sicut in p̄cedentib⁹ cellis tactum est q̄ p̄ma dyaboli
 cap⁹ temptationū est fidei impugnatio. q̄ hac sublata desperat
 quis et charitatem poit. **I**n huius fidei signū dat morituro ac
 censa candela/sicut et baptizando. **V**nde dicit aug⁹. in de visi. iu
 firmoꝝ ad nepotem suū. **F**idelis esto. sine fide nemo pōt place
 re deo. **S**icut de deo multa credenda ad salutē aīe necāria. mi
 rabile ergo illud de trinitatis vnitate/et vnitatis deifica trinita/
 te sacm̄. magis est credendū q̄ exponendū **S**unt alia de deo fi
 lio que sunt nobis p̄p̄inqua et contigua/et ex ipsa sui p̄p̄inquita
 tate et p̄tigitate nobis familiaria. et ex ipsa familiaritate nobis
 delectabilia. **D**electabile quippe est iam et salutare morienti lo
 qui et satiari de humanitate xp̄i. et sententiali subdit q̄ qui p̄p̄i
 intell. t̄is nostri infirmitatem intueri nō possum⁹/ad xp̄m hoīēz
 faciē anime p̄uerrere debem⁹. **E**x: ezechie qui cōuertit faciem
 suam ad parietem cū lacrimis vt est ysa. xxxviij **C**rist⁹ enim pa
 rtes est scōm q̄ hō/p̄ quem deū videre possum⁹/hec sp̄ualib⁹ po
 tuis q̄ rudib⁹ p̄ponenda sunt. ad firmiorē mentis delcātionem
 circa fidei materiam/et sincerioris p̄positi p̄seueratiā oñdendā

Quidem ptestationē faciunt corā sacerdote/curato/capellāo
siue alijs consulentibus **Q**ualr ipsi eo tpe rōne vtentes **I**n sūo
q3 supme fauente grā nīhil hesitantes toto mentis affcū: z iā/cō
fitemur z mozi volunt in ea sinceritate fidei. omnib⁹ friuol⁹ deō/
nuz curiositatibus postpositis protestant⁹ /q³ si aliqua alia imbe
cillitate supueniente siue demonuz astucia. pcurante verba sig
na aut act⁹ quicūz post illam horam in cōtrariuz aduenerint. q³
ex nunc vt tunc z ep⁹ renunciat omnib⁹ illis tanq³ nephandis/z
p⁹ter eius volūratem ppetratis/capientes hos vel illos in testes
vt eo pposito perseuerent. ne scādalu aliquod astātib⁹ inde luc
crescat in postez. **D**e spe scz consecutionis eterne beatitudinis
obseruatis p⁹tactis ex toto corde/z hoc ex dei miā z vtute passi
onis ihesu christi/de cuius miā non est declinandū q³ magna in
firm⁹ perpetravit pccā/ quia dei magna est miā/cū dicat ps⁹. mi
serere mei deus scōm magnam miām tuam **M**agna est enīz di
miā/altitudine sicut arbor pccera dicit magna **P**rofunditate/si
cut puteus profund⁹ dicit magn⁹/aut latitudine/sicut platea la
ta d⁹r magna. aut longitudine/sicut via lōga dicitur magna. z eis
dem modis miā dicit magna. **E**st enim tam alta q³ celos ascen
dit. z sanctos super merita remunerare facit. ps⁹. **M**agnificata
est vsq³ ad celos miā tua z tam pfūda q³ vsq³ ad infernuz descēdit/
z scōs patres inde eduxit. sicut z sepe te **R**. remittendo tibi in
vita/z in hac hora mediante tua vera p⁹tritione z confessioē pccā
mortalia/quib⁹ eternaliter cruciatuz meruisti **I**nde ci ex toto
corde grās ages. z tam lata q³ per totum mūdū se expandit. ps⁹.
Discōia dñi plena est terra. **E**t taz longa q³ ab eterno incepit
z vsq³ in eternū durabit ps⁹ **D**iscōia dñi ab eterno z vsq³ in eter
nuz. **N**ec insup miā dei magna ē extensioe ex pte subiecti chris
ti qui est miā patris. in quo vt frē nostro omnes thezauri sapien
tie z misōie dei sunt. **A**pparnit enim grā z benignitas. **A**d iyt
3°. **I**deo dicit aug⁹ in de visi. infirmoz ad nepotem suum. q³ tu
um est aggredere securius scit compati tuis infirmitatibus qui
factus est infirmitatis tue p⁹soci⁹: **P**erogatiuam nrē carnis in
celos erexit superius. quia exaltratus est super celos homo de⁹.

ex diuinitate sua processit saluatio. et ex humanitate redemptio
Utrūq; tamen ex utroq; **S**ed quod meum est meum quia ex
 me in quadā cognatione. et secreta quadam affectione congluti
 no/quod pprie iure consanguinitatis mihi vendico. **T**uti⁹ et io
 cundius loquor ad ihūm q̄ quilibet scōz spūz. plus debz mihi
 xps q̄ quilibet scōz spūz. **Q**uod tu es dignat⁹ est fieri **D**eus
 non factus est qd est angelus **S**ed quis o bone ihesu a miā tua
 desperet? **A**udaci pronūcio quoniam cumulaci⁹ delictum est a
 te desperatio. q̄ qualiscunq; humane fragilitatis offensio. qua/
 re apostolo lachryme pfuerunt nisi prosint et michi. **E**t latrois
 illius in euangelio memoria nobis tam venerabiliter recensita. q̄
 bus elemosinis queso. quibus ve operibus. vl' quibus orōnib⁹
 respondisti. mi ihesu benignissime / dulcissime / misericordissime /
 quasi sub iureiurando. **A**men dico tibi hodie mecum eris in pa
 radiso / nisi fidei sue / orōniq; breuissime **V**emento mei dñe dū
 veneris in regnū tuū. **D**ec aug⁹. **D**ū temp⁹ affuerit et agnū
 persona hec de dei miā cū alijs circūstantijs congruentib⁹ egris
 pponenda sunt tpe infirmitatis. **D**e charitate ait idem **A**ug⁹
Forsitā domū nō habebis / dispone tibi / sinō disponis domui tue
Qualis erit illa dispositio? **D**ilige deum / et diliget te deus.
Sed dicis diligo deum. vtrum sit in re quod promissisti sermo
 ne? dilcōnis dei pbatio mandatoꝝ ipi⁹ est completio **O**perum
 suoz volūtaria completio / ama qd amat d̄s / amplectere ardētī
 desiderio qd facit deus. **S**i igitur dominum deum tuum dilig
 quod facit deus dilig. et si qd facit d̄s dilig. disciplinā flagellan
 tem te dei diligis. quē enī diligit deus / corripit. et quasi pat in fi
 lio cōplacet sibi **A**plūs. virtus in infirmitate pficit. **V**t igit cha
 ritas eius innotescat ad pximū **Q**uerat sibi. indulges ex corō
 omnibus qui tibi nocumentum intulerunt? ob reuerentiam do
 mini nostri ihesu christi a quo petis veniam omnium peccatorū
 tuorum? **P**etis tibi indulgeri ab his quos verbis aut factis le
 sisti? **E**t vt etiam satisfiat pximo vis ablata bona iniuste vel de
 tenta proximo restitui integraliter? **Q**uantum ad illud tene
 ris iuxta omnium tuarum facultatum valorem. et etiam vsq; ad
 omnium bonoz tuoz cessationem / et renunciationem?

Et ubi satisfactio fieri non posset petes coram deo et hominibus veniam: Rñdeat ymmo. Finalit̃ qz hic tractat̃ de interrogatoriis eis languentib⁹ faciendis ¶ Queritur utrū sit licitum ab aliquo moriente requirere qd reuelet ei statum suū post mortem: Rñdet de hoc b. thōs in quadā qōe de quolibetis. Qz cū peccatum sit contra naturam vt pz p damascenū in scdo lib⁹: Requiere impletionem natural' desiderij nō ē pccūm/nisi aliqua inordinatio adiungat̃ sicut patz in sumptione cibi potus. Homo at̃ naturaliter scire desiderat. vñ si requirat alicui⁹ rei noticiam nō est pccūm/nisi forte per accūs/hoc est p aliquā inordinationem adiunctam. puta Si per studium alic⁹ sciētie aliquis impediatur ab officio p̃dicationis determinate ppter studiū geometrie. aut etiam si quis inquirat aliquid cognoscere superbe aut p̃sumptuose/aut si qua alia inordinatio circa hoc contingat. Nullam aut̃ inordinationem in hac inquisitione videm⁹ quare debeat dici B esse pccūm. nisi forte ex dubitatione fidei de futuro statu quasi dubitando inquirat.

¶ Terciuū latius.

¶ Circa terciū latius notandū de materijs obseruationū: notandum qd astans obseruabit morituro in plurib⁹ vt moritur⁹ sciat quid facere et dimittere debeat scdm supradcā. et quod aliquid sacroz nōdū suscepit: hortet⁹ vt suscipiat. et p̃cipue confessionis qd est sacramentum nccitatis. instruens eum qd cōfessio ex solo timore feruili scā non pficiat ad salutē Ideo de diuersis peccatis suis studeat penitere. et confiteri ex charitate/et zelo iusticie. inq̃ fuerūt displicentia deo et offensiuā. et inhonoratiua sanctitatis ac maiestatis diuine Et si alia sacramenta non p̃t recipere/hortetur vt deuote petat sibi dñi oportunitate adueniente Si appareant rñsiones morituri non sufficientes/ p̃uideat astans/ vt infirmus ad bene respondendum inducatur per confessores aut alium. Si esset excoīcatus hortetur vt totis virib⁹ velit et intendat obedire ecclē. si moritur⁹ plixum temp⁹ habeat. Astās p̃curet orōnes deuotas/vel hy storias spūales/vel diuina p̃cepta contra que peccauit legi. Postremo nullaten⁹ morituris reducant ad memoriam carnalis amici/vxor/filij/duicic/et bñōj inquantū exigit morientis spūalis sanitas/vel quando alias ob

mitti puenient potest. nec detur infirmo nimia spes de sanitate corpali consequenda. q. sepe p talem falsam consolationem mittunt in damnationem. Sed horretur primo ex horatioe supra dicta. vt per sacrameta anima sanata corp^o pnter sanet.

Quartum latus

Circa quartu latus notandu de orationibus ab egroto vel astantibus dicendu q diuersi diuersas ponut orones. quia diuersis diuerse pueniut orones. Porro inter omnes orones sententiosissima excellentissima z comunissima est oro illa dnica. **P**ater noster/quam oronem astantes aut infirmi possunt replicare. Vnde legitur de aliquibus sanctis viris z precipue de sancto hugone graciano politano epo q in extremis laborans trecentis vicibus hanc oronem replicauit. Aliquibus infirmis magis sapiunt pti. vt de beato Aug^o legit Aliq i quibusdam ps^o z vsibus delectant. **D**ne ne in furore tuo. **D**ne ne memineris. miserere mei de^o. vt incipientes. **P**erfecti vero in alijs. **Q**uemadmo^o desiderat x. **Q**uod dilecti tabernacula **I**llumina oculos meos **I**ntede in adiutoriu dne deus salutis mee. **D**irupisti dne vincula mea. **I**n manu x. **L**aycis quoq in teutonico aut materna lingua pnt pponi. potest dici etiam hic ymnus. **M**aria mat^o gratie x. **P**reter has orones pnt alie deuote ac feruide pro moriente offerri. vel nomine ipsius dici. que inferius patebunt in iij^o latere xxxiiij. celle. vbi aliquae orones comscripte sunt ex traditione cuiusdam deuoti charthusiensis.

Cella tricesima secunda

In tricesima scda cellam discipul^o gressus suos dirigens vidit in ipsius primo latere infantes/z amentes. martires/z pfectores deuotos paupes/audacesq mudanos. nobiles z hmoi modicu vel nihil mortem timentes. **I**n ij^o latere vidit aliquos timetes morte. sz adhuc desiderantes viuere. **I**n 3° latere vidit aliquos miseris z oppressi onibus mortem appetentes. inter quos job/iberemyam z boecium conspexit **I**n iij^o latere vidit alios male timentes mortem et male desiderantes viuere.

Primus latus